

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **M. M.**, v súčasnosti Ústav na výkon väzby Ž., proti žalovanému **Ing. M. L.**, T., v konaní o ochranu osobnosti, vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 7 C 59/2010, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Trenčíne, takto

r o z h o d o l :

Sudcovia Krajského súdu v Trenčíne JUDr. J. K., JUDr. B. Č., JUDr. V. Š., JUDr. A. Z., JUDr. A. R., Mgr. Z. H., JUDr. E. Z., JUDr. E. Z., JUDr. S. M., JUDr. O. L., JUDr. A. B., JUDr. I. M., JUDr. V. H., JUDr. E. V., JUDr. J. F., JUDr. R. H., JUDr. N. Č., JUDr. M. P., JUDr. D. L., JUDr. S. H., JUDr. D. E., JUDr. J. M., JUDr. R. V., JUDr. J. J., JUDr. O. G., JUDr. F. K., JUDr. O. S. a JUDr. P. T., **n i e s ú v y l ú č e n í** z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 19 NcC 16/2010 (vec Okresného súdu Považská Bystrica pod sp. zn. 7 C 59/2010).

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Trenčíne predložil vec vedenú na Krajskom súde Trenčín pod sp. zn. 19 NcC 16/2010 na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky z dôvodu námietky zaujatosti uplatnenej žalobcom proti všetkými sudcom Krajského súdu v Trenčíne.

V námietke zaujatosti (č.l. 6 spisu) žalobca uviedol (o.i.), že z hľadiska teórie zdania považuje za zaujatých všetkých sudcov Krajského súdu v Trenčíne pre pomer k žalovanému ako pracovníkovi polície (KR PZ Trenčín), ako aj pre pomer k veci spočívajúci na neobjektívnom rozhodovaní vo všetkých veciach žalobcu, pretože Okresný súd Považská Bystrica i Krajský súd v Trenčíne zamietajú žalobcove žiadosti o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov i keď žalobca nemá majetok na úhradu súdnych poplatkov.

Sudcovia Krajského súdu v Trenčíne JUDr. J. K., JUDr. B. Č., JUDr. V. Š., JUDr. A. Z., JUDr. A. R., Mgr. Z. H., JUDr. E. Z., JUDr. E. Z., JUDr. S. M., JUDr. O. L., JUDr. A. B., JUDr. I. M., JUDr. V. H., JUDr. E. V., JUDr. J. F., JUDr. R. H., JUDr. N. Č., JUDr. M. P., JUDr. D. L., JUDr. S. H., JUDr. D. E., JUDr. J. M., JUDr. R. V., JUDr. J. J., JUDr. O. G., JUDr. F. K., JUDr. O. S. a JUDr. P. T., uviedli, že vo veci sa necítia byť zaujatí, k veci a k účastníkom nemajú žiaden vzťah, účastníkov konania nepoznajú.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Trenčíne (§ 16 ods. 1 O.s.p.) posudzoval opodstatnenosť uvedených námietok zaujatosti z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzal pritom z ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Inštitútom vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť (§ 14 až § 16 O.s.p.) sa v občianskom súdnom konaní garantuje základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Nestrannosť sa definuje spravidla ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti (nadrážania určitej procesnej strane).

Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania veci buď na návrh účastníka súdneho konania (§ 15a O.s.p.), alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 15 O.s.p.). Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (viď napríklad *Piersack c. Belgicko*).

Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu (Boekmans c. Belgicko). Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESĽP dôkaz o skutočnej zaujatosti.

Rozhodujúce nie je len subjektívne hľadisko, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, či účastníka konania, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [viď tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt c. Belgicko). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar c. Spojené kráľovstvo).

Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu. Podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (viď tiež Fey c. Rakúsko). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

Z vyššie uvedenej judikatúry ESLP a ústavného súdu možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďit' prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

Pri posudzovaní dôvodnosti oznámenia žalobcu o skutočnostiach vylučujúcich sudcov Krajského súdu v Trenčíne z prejednávania a rozhodovania veci vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcov a z toho, že výnimky z tejto prezumpcie stanovuje iba zákon. Sudcovia sú totiž vo všeobecnosti vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci (len vtedy alebo až vtedy), ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (viď ustanovenie § 14 ods. 1 O.s.p.).

Účelom § 14 ods. 1 O.s.p. je prispieť k nestrannému prejednávaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď:

1. k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne – napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť),
2. k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)],
3. k zástupcom účastníkov konania (viď vyššie 2.).

Pokiaľ žalobca poukazuje, že jeho návrhom „vo všetkých jeho veciach“ (vrátane návrhu na priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov) sudcovia na okresnom i krajskom súde podľa jeho názoru bezdôvodne nevyhoveli, Najvyšší súd Slovenskej

republiky zdôrazňuje, že dôvodom na vylúčenie sudcu (sudcov) nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu (sudcov) v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho (ich) rozhodovaní v iných veciach (§ 14 ods. 3 O.s.p.). Skutočnosť, že sudcovia by aj prípadne rozhodovali vo veciach účastníka konania, ktorý nebol úspešný, sama osebe bez ďalšieho nezakladá okolnosť objektívnej povahy, ktorá by mohla viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca (sudcovia) určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponujú. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí (subjektívne hľadisko), vrátane toho ako sa javí účastníkovi konania. Rozhodujúce je to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy. Tvrdenú neobjektívnosť v rozhodovaní žalobca nepreukázal. Za takúto okolnosť nemožno považovať postup súdu a sudcov v konaní, či ich rozhodovaciu činnosť. Takouto okolnosťou nie je skutočnosť, či žalovaný je (nie) príslušníkom policajného zboru.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považoval za potrebné zohľadniť i to, že každý z vyššie uvedených sudcov vo svojom písomnom vyjadrení nedeklaroval žiaden taký vzťah k veci alebo k účastníkom konania, ktorý ustanovenie § 14 ods. 1 O.s.p. považuje za právne relevantný dôvod pre vylúčenie týchto sudcov z prejednávania a rozhodovania v predmetnej veci a z obsahu spisu takýto dôvod ani nevyplýva.

V súlade s judikatúrou ESLP, ústavného súdu a tiež vyššie uvedeným výkladom Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v tomto prípade nemožno mať pochybnosti o nezaujatosti sudcov (z oboch relevantných hľadísk teórie zdania, tak subjektívneho, ako aj objektívneho hľadiska), ktoré by boli relevantné v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p. Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky neexistuje žiadny dôvod objektívnej povahy, so zreteľom na ktorý by mohli vzniknúť pochybnosti o tom, že sudcovia by nemohli voči účastníkom konania postupovať nezaujato, neutrálne a že vec objektívne – podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia – posúdia so zreteľom na všetky skutočnosti významné pre rozhodnutie.

Z týchto dôvodov rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že označení sudcovia Krajského súdu v Trenčíne JUDr. J. K., JUDr. B. Č., JUDr. V. Š., JUDr. A. Z., JUDr. A. R., Mgr. Z. H., JUDr. E. Z., JUDr. E. Z., JUDr. S. M., JUDr. O. L., JUDr. A. B., JUDr. I. M., JUDr. V. H., JUDr. E. V., JUDr. J. F., JUDr. R. H., JUDr. N. Č., JUDr. M. P., JUDr. D. L., JUDr. S. H., JUDr. D. E., JUDr. J. M., JUDr. R. V., JUDr. J. J., JUDr. O. G.,

JUDr. F. K., JUDr. O. S. a JUDr. P. T., nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 19 NcC 16/2010 (vec Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 7 C 59/2010).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 1. júna 2010

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Adriána Borovská